

Olsztyn, 27 czerwca 2019 r.

PS-VI.431.1.31.2019.ICZ

*Pan
Włodzimierz Karpiak
Kierownik
Miejsko – Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Suszu*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr FK-IV.0030.306.2019 z dnia 5 kwietnia 2019 roku /**akta kontroli str. 1**/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Iwona Czmochowska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Suszu, z siedzibą pod adresem: ul. Wybickiego 6, 14-240 Susz. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 24 kwietnia i zakończono w dniu 26 kwietnia 2019 roku. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. MGOPS / Ośrodek / kontrolowana jednostka / jednostka – co oznacza: Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu, ul. Wybickiego 6,
2. Kierownik / Kierownik MGOPS / Kierownik kontrolowanej jednostki – co oznacza: Kierownika Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu – pana Włodzimierza Karpiaka,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu,
4. Plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,

5. Gmina – co oznacza Gminę Miasto Susz,
6. Asystent rodziny/Asystent – co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
7. Projekt – co oznacza: projekt „Rodzinna Przystań w gminach Susz i Zalewo” współfinansowany z EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 realizowany przez Ośrodek.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pana Włodzimierza Karpiaka – Kierownika Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu.

Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez jednostkę. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji merytorycznej, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, oświadczenia oraz informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez Kierownika oraz Asystentów rodziny.

Działalność MGOPS w Suszu w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych jednostki.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu jest jednostką organizacyjną Gminy Miasto Susz. W okresie objętym kontrolą działał na podstawie:

- Statutu Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu, przyjętego Uchwałą Nr XVIII/136/12 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 21 czerwca 2012 r. /**akta kontroli str. 2-5/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 9/IX/2012 Kierownika Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu z dnia 3 września 2012 r. /**akta kontroli str. 6-23/**.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte w wyżej wymienionych dokumentach, kontrolujący nie wnieśli uwag do ich treści.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny.

W toku kontroli ustalono, że zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 przyjęty Uchwałą Nr XV/161/2016 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 16 czerwca 2016 r. /**akta kontroli str. 24-36/** oraz Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 przyjęty Uchwałą Nr IV/29/2019 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 21 lutego 2019 r. /**akta kontroli str. 51-59/**. Ponadto Kierownik kontrolowanej jednostki w dniu 28 marca 2019 r., przedłożył Radzie Miejskiej w Suszu „Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Susz za 2018 r” wraz z raportem

z realizacji gminnego programu wspierania rodziny za lata 2016 -2018, co zgodne jest z art. 179 ust. 1 ustawy /**akta kontroli str. 37-50/**.

W obu Programach za cel główny obrano tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowemu funkcjonowaniu. Cel ten zgodnie z treścią Programów powinien zostać osiągnięty poprzez:

- „wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej,
- pracę z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym,
- zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie”.

W obu Programach dookreślono szczegółowe zadania, wskaźniki, terminy realizacji oraz ich realizatorów. Wskazano również sposób monitorowania realizacji Programów oraz źródła ich finansowania.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji.

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniano dwóch Asystentów rodziny, w oparciu o umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Z analizy dokumentacji kadrowej dokonanej przez kontrolujących wynika, że osoby zatrudnione w Ośrodku na stanowisku Asystenta posiadają kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1, pkt 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Akta osobowe zawierały także oświadczenia potwierdzające spełnianie przez Asystentów warunków określonych w art. 12 ust. 1, pkt 2, 3 i 4, ustawy to jest o:

- niepozbawieniu / nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- braku obowiązku alimentacyjnego,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe).

W toku kontroli ustalono, że Asystenci, zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, podnosili swoje kwalifikacje poprzez samokształcenie oraz udział w szkoleniach takich jak:

- „Współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym”,
- „Rosnąć razem.”

Stwierdzono jednocześnie, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie określone w art. 176 pkt 2 i 4b ustawy, tworząc możliwości podnoszenia kwalifikacji przez Asystentów rodziny oraz ich finansowania /**akta kontroli str. 60/**.

Na podstawie informacji przekazanych przez Kierownika kontrolowanej jednostki ustalono, że praca Asystentów, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona. Ponadto ustalono, iż stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, Asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę /**akta kontroli str. 61/**.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzano, w formie wewnętrznych zarządzeń, odrębnych regulacji dotyczących pracy Asystenta, rodzaju dokumentacji, czy też sposobu jej prowadzenia.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz uzyskanych informacji stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą Asystenci nie pracowali w tym samym czasie z większą liczbą rodzin niż 15, zatem stosownie do zapisu art. 15 ust. 4 ustawy. Od 1 stycznia 2018 roku Asystenci pracowali łącznie z 23 rodzinami, w dacie kontroli pracowali natomiast z 14 rodzinami /**akta kontroli str. 62-64/**.

W okresie objętym kontrolą 1 rodzinie przydzielano asystenta w oparciu o przepisy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (tj. Dz. U. 2019, poz. 473).

Szczegółowej analizie poddano 11 teczek rodzin z całego okresu objętego kontrolą (w tym te czki 6 rodzin, z którymi Asystent zakończył współpracę). Potrzeby objęcia rodzin asystenturą rozpoznane zostały przez sam Ośrodek, z racji objęcia tych rodzin pomocą socjalną jak i na podstawie informacji uzyskanych z sądu. W każdym przypadku w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich pracownicy socjalni przeprowadzili wywiad środowiskowy i jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynikało, iż potrzebuje ona wsparcia Asystenta, pracownicy socjalni formułowali wniosek do Kierownika Ośrodka o jego przydzielenie.

Nie we wszystkich poddanych analizie teczkach początkiem współpracy Asystenta z rodziną było pisemne wyrażenie zgody rodziny na objęcie jej tą formą wsparcia. Zważywszy na to, że zgodnie z art. 8 ust 3 ustawy, wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą, w opinii zespołu inspektorów zasadne jest dokumentowanie wyrażenia przez rodzinę takiej zgody w formie pisemnej, co zostało omówione z Kierownikiem kontrolowanej jednostki w ramach bieżącego instruktażu.

Z analizy dokumentacji wynika, że bazą do stworzenia planu pracy z rodziną, poza wywiadem środowiskowym, był dokument pod nazwą *karta informacyjna dotycząca rodziny* zawierający szczegółowe informacje dotyczące członków rodziny oraz wskazanie sędziów i kuratorów, pracowników socjalnych i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jako osób zaangażowanych w pracę z rodziną.

W oparciu o analizę dokumentacji zespół inspektorów stwierdził, że zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 1 ustawy, Asystenci w każdym badanym przypadku sporządzali *ramowe plany pracy* lub *plany pracy z rodziną*. Dokumenty zatytułowane jako *ramowe plany pracy*, poza wskazaniem nazwiska rodziny i adresu jej zamieszkania, określały czas ich obowiązywania i w każdym badanym przypadku nie były opatrzone datą sporządzenia, co zostało omówione z Kierownikiem kontrolowanej jednostki w ramach bieżącego instruktażu. *Plany pracy z rodziną* były natomiast opatrzone datą ich opracowania, zawierały określenie celów głównych, celów szczegółowych krótkoterminowych i celów szczegółowych długoterminowych.

W każdym badanym przypadku zarówno *ramowe plany pracy* jak i *plany pracy z rodziną* zawierały opis zaplanowanych do realizacji działań, nie zawierały natomiast terminów oraz efektów realizacji tych działań. Przyczyną powstania nieprawidłowości, było niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy, co mogło mieć wpływ na efektywność podejmowanych działań, zmierzających do poprawy funkcjonowania rodziny. Zespół inspektorów udzielił Asystentom instruktażu, jak powinien być skonstruowany plan pracy z rodziną.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, plany pracy z rodziną winny być opracowane i realizowane we współpracy z członkami rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej

skoordynowane z planem pomocy dziecku i opracowane we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Analiza 20 Planów, stanowiących **akta kontroli str. 65-89** wykazała, że w każdym przypadku brak było potwierdzenia, że były one opracowywane we współpracy z rodziną, a potwierdzenie konsultacji z pracownikiem socjalnym zawierał tylko jeden *ramowy plan pracy /akta kontroli str. 89/*, a w jednym badanym przypadku *ramowy plan pracy* nie został opatrzony żadnym podpisem **/akta kontroli str. 88/**.

Analiza Planów rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej wykazała natomiast, że nie zawierały one potwierdzenia konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Co prawda, w przypadku jednej rodziny Asystent odnotował w prowadzonym *dzienniku pracy*, fakt nawiązania kontaktu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej poprzez wpis: *"rozmowa z koordynatorem"* oraz *„sporządzenie informacji na temat pracy asystenta z rodziną (odpowiedź na pismo PCPR)”*, co świadczy o podejmowaniu działań w celu utrzymania współpracy Asystenta z koordynatorem, niemniej jednak, w ocenie kontrolujących zachodzi wątpliwość, czy odnotowana w *dzienniku pracy* rozmowa miała na celu dokonanie konsultacji Planu z koordynatorem.

Kierownik kontrolowanej jednostki w pisemnym wyjaśnieniu wskazał, że *„plany pracy z rodziną były opracowywane przez asystenta rodziny i konsultowane ustnie z pracownikiem socjalnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i rodziną” /akta kontroli str. 90-91/*, jednakże brak udokumentowania tych czynności może budzić wątpliwości, czy rzeczywiście zostały one dokonane. Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów, natomiast brak koordynacji działań spowodować może, że osoby i podmioty działające na rzecz wsparcia dziecka i rodziny będą realizowały sprzeczne i wzajemnie wykluczające się działania, co nie pozwoli na osiągnięcie oczekiwanych rezultatów w zakresie poprawy sytuacji zarówno dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, jak i jego rodziny.

W myśl art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy Asystent zobowiązany jest do dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku. W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji kontrolujący stwierdzili, że Asystenci rodziny nie dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny. Zapytany o przyczyny braku w dokumentacji okresowych ocen sytuacji rodziny Kierownik wyjaśnił: że *„Z powodu braku jasnych wytycznych dotyczących sposobu zapisu dokonywania okresowej oceny, wykonywana ona była poprzez adnotacje służbowe, które przedkładane były kierownikowi ośrodka do zapoznania. Po zapoznaniu omawiano dalszy tok postępowania z rodziną” /akta kontroli str. 92-93/*. Analiza ww. *adnotacji służbowych /akta kontroli str. 94-114/* pozwoliła stwierdzić, że nie zawierały one elementów okresowej oceny sytuacji rodziny, tj.: nie odnosiły się do działań ujętych w planach pracy z rodziną, nie wskazywały działań zrealizowanych w opisywanym okresie i nie były dokonywane nie rzadziej niż co pół roku, do czego obliguje art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości było niestosowanie przepisów ustawy, co mogło mieć wpływ na efektywność podejmowanych działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodziny.

Na podstawie przedłożonej przez Kierownika dokumentacji rodzin ustalono, że zakończenie przez Asystenta pracy z rodziną dokumentowane było poprzez sporządzenie *adnotacji służbowej*, zawierającej opis podjętych w rodzinie działań oraz powód zakończenia pracy z rodziną. W sytuacjach tego wymagających o zakończeniu pracy Asystenta z rodziną informowany był m.in.:

- sąd, w sytuacji gdy rodzina objęta była nadzorem kuratorskim lub gdy obowiązek podjęcia współpracy z asystentem nałożony został postanowieniem sądu,
- gmina właściwa ze względu na miejsce osiedlenia się rodziny objętej wsparciem - w przypadku zmiany przez tą rodzinę miejsca zamieszkania,
- rodzina objęta wsparciem asystenta, w przypadku gdy nie podejmowała współpracy z asystentem rodziny **/akta kontroli str.115-121/**.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że Asystent nie dokumentował monitoringu sytuacji rodziny po zakończeniu z nią współpracy, lecz zgodnie z informacją przekazaną przez Kierownika Ośrodka, „Zapis wynikający z art. 15 ust.1 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczący monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu współpracy asystenta z rodziną, realizowany był przez asystentów rodziny poprzez konsultacje z pracownikiem socjalnym oraz rozeznanie w środowisku rodziny. Jednakże nie odnotowywali tego faktu w dzienniku pracy ani w formie adnotacji służbowej” **/akta kontroli str. 122-123/**. W ocenie kontrolujących Asystent z każdego kontaktu z rodziną powinien sporządzać przynajmniej notatkę służbową/adnotację urzędową, tak aby w dokumentacji pozostawał ślad z podejmowanych przez niego czynności. Nałożony na Asystenta rodziny obowiązek dokumentowania wykonywanej pracy wynikający z art. 15 ust. 1 pkt. 14 ustawy, powoduje, że wszelkie czynności przez niego podejmowane muszą być utrwalane. Skutkiem niedokumentowania monitoringu może być brak możliwości dostrzeżenia ewentualnych niepokojących zmian w funkcjonowaniu rodziny. Szczególnie istotne jest to w sytuacji, gdy zmienia się osoba pracująca na stanowisku Asystenta rodziny. Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja zapisów ustawy oraz niedostateczny nadzór Kierownika nad pracą Asystentów, zaś niewypełnianie tego obowiązku skutkować może brakiem kompleksowej wiedzy na temat aktualnej sytuacji rodziny.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji w zakresie prowadzonej przez Asystentów pracy z rodziną kontrolujący stwierdzili, że udzielano rodzinom wsparcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i zgodnie z zadaniami określonymi w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności koncentrując się na:

- udzielaniu rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, poprzez nabywanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, polegających min. na wskazywaniu sposobów rozwiązywania bieżących trudności wychowawczych, poszerzaniu wiedzy rodziców na temat potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i emocjonalnych dzieci,
- wskazywanie konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego, w tym również z dziećmi,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym prowadzących do poprawy warunków bytowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty, towarzyszeniu rodzinom w trakcie wizyt,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,

- udzielaniu wsparcia dzieciom – pomocy w odrabianiu lekcji, poszukiwaniu i rozwoju pasji i zainteresowań, wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

Ustalono ponadto, że Asystenci rodziny uczestniczyli w pracach zespołu interdyscyplinarnego poprzez udział w grupach roboczych, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także współpracowali z jednostkami administracji rządowej, samorządowej i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

5. Formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

W okresie objętym kontrolą Gmina zapewniała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dostęp do specjalistycznego poradnictwa poprzez możliwość wsparcia psychologa, który swoje usługi świadczył w Punkcie Konsultacyjnym w Suszu prowadzonym przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto pedagodzy szkolni i dzielnicowi Komisariatu Policji w Suszu udzielali konsultacji i porad klientom Ośrodka /**akta kontroli str. 105/**.

W ramach realizacji przez Gminę projektu pn.: „Rodzinna Przystań w gminach Susz i Zalewo” współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, w okresie objętym kontrolą, podopieczni ośrodka mogli skorzystać z zajęć warsztatowych z zakresu psychoedukacji, stacjonarnych i wyjazdowych spotkań realizowanych w ramach grup rozwoju osobistego oraz indywidualnych porad psychologa oraz pedagoga /**akta kontroli str. 108/**.

▪ Terapia i mediacje

Ustalono, że w badanym okresie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogły skorzystać z terapii prowadzonej przez terapeutę uzależnień, który swoje usługi świadczył w Punkcie Konsultacyjnym w Suszu prowadzonym przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych /**akta kontroli str. 105/**.

W ramach realizowanego przez Gminę Projektu mieszkańcy otrzymali wsparcie terapeuty ds. przemocy a młodzież w wieku 14-18 lat uczestniczyła w zajęciach pomocy psychologicznej opartych na programie socjoterapii, skierowanych do rodzin z problemem uzależnienia/przemocy. Ponadto rodziny, w których występujące problemy wymagały specjalistycznych rozwiązań zostały objęte terapią rodzin, prowadzoną metodami TSR, KGR i mediacjami rodzinnymi /**akta kontroli str. 109/**.

▪ Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Z dokumentacji przedłożonej przez Kierownika wynika, że w okresie objętym kontrolą w Gminie świadczone usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla dwóch podopiecznych (dzieci) z autyzmem. Pomoc przyznana została w formie decyzji administracyjnej. Gmina udzielała także wsparcia poprzez transport dzieci z terenu Gminy Susz do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Iławie i Kisielicach /**akta kontroli str. 106/**.

Przy współpracy z przedstawicielami Szkoły Podstawowej w Suszu oraz GKRPA w 2018 r. 45 dzieciom z Gminy Susz zapewniono bezpłatny wypoczynek letni. Dodatkowo 20 dzieci z Gminy Susz zostało zrekrutowanych do bezpłatnego wypoczynku letniego finansowanego przez Kuratorium Oświaty w Olsztynie.

▪ Pomoc prawna, w tym w zakresie prawa rodzinnego

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w budynku Zespołu Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu, adwokaci i radcy prawni w poniedziałki, środy i czwartki świadczyli usługi z zakresu porad prawnych. Ponadto mieszkańcy mogli skorzystać z porad prawnych świadczonych w ramach realizacji przez Gminę Projektu.

▪ Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupy wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”

Stwierdzono, że na terenie Gminy nie funkcjonowały „grupy wsparcia” ani „grupy samopomocowe”, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 5 ustawy. Ponadto Gmina zapewniała rodzinom dostęp do wydarzeń kulturalnych, mających na celu wspólne spędzanie czasu wolnego, takich jak Dni Rodziny, Dzień Dziecka, Jarmark Świąteczny Bożonarodzeniowy. Na terenie Gminy 2 razy w tygodniu odbywały się zajęcia sportowe skierowane dla dzieci i całych rodzin. Gmina stwarzała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych możliwość spotkań z innymi rodzinami, w ramach realizacji projektu poprzez grupowe wyjazdy, pikniki i wycieczki. W ramach realizacji Projektu odbywały się zajęcia z zakresu rękodzieła artystycznego jak i sportowo – rekreacyjne, a najmłodsi uczestnicy mogli spędzać czas grając m.in. w gry planszowe.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego:

W toku kontroli ustalono, że na terenie Gminy nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy.

Gmina poprzez Suski Ośrodek Kultury zapewniała dostęp dla całych rodzin do udziału w zajęciach wychowawczych i zabawowych, realizowanych w ramach działalności świetlic wiejskich. Rodziny uczestniczyły w piknikach, ogniskach oraz spotkaniach okolicznościowych, a w czasie ferii zimowych i wakacji odbywały się zacięcia edukacyjne dla dzieci. W Suskim Ośrodku Kultury odbywały się także zajęcia pozalekcyjne, umożliwiające rozwijanie talentów plastycznych i muzycznych. W dacie kontroli tą formą wsparcia objętych było 25 dzieci.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających:

Z analizy dokumentacji oraz pozyskanych informacji wynika, że w Gminie żadna z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie była objęta pomocą rodziny wspierającej, gdyż „(...) potrzeby w tym zakresie zabezpieczają asystenci rodziny”/akta kontroli str.110/. Zatem fakultatywnej formy wsparcia, jaką jest wspomaganie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez działalność rodzin wspierających, w Gminie nie prowadzi się.

8. Uwagi i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych Ośrodek zapewniał dostęp do różnych form wsparcia. Niemniej rekomenduje się dalszy rozwój systemu wsparcia rodziny i podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępności rodzin do wskazanych w ustawie form wsparcia.

W zakresie prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną, rekomenduje się rzetelne jej prowadzenie, w sposób niepozostawiający żadnych wątpliwości co do czasu jej powstania i jej autora. Dokumentacja ta winna odzwierciedlać całokształt sytuacji rodziny i prowadzonej w niej pracy, prowadzenie dokumentacji w zakresie pracy z rodziną jest bowiem jednym z ustawowych zadań Asystenta i stanowi źródło wiedzy na temat rodziny, podejmowanych przez Asystenta działań i efektów pracy.

Dokumentacja tworzona przez Asystentów rodziny powinna być jednorodna a jej nazewnictwo zgodne z zapisami ustawy dlatego rekomenduje się wprowadzenie przez Kierownika kontrolowanej jednostki stosownych regulacji wewnętrznych, dotyczących procedur postępowania oraz wzorów dokumentacji, odnoszących się do pracy Asystentów rodziny i prowadzonej dokumentacji.

9. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Plan pracy z rodziną opracowywać i realizować w konsultacji z rodziną, pracownikiem socjalnym, w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz dokumentować ten fakt. **Termin realizacji – na bieżąco.**
2. W planach pracy z rodziną uwzględniać wszystkie elementy wskazane w art. 15 ust. 3 ustawy tj.: zakres realizowanych działań mających na celu przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych, terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. **Termin realizacji – na bieżąco.**
3. Dokonywać oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i następnie przekazywać ją Kierownikowi, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. **Termin realizacji – na bieżąco.**
4. Monitorować funkcjonowanie rodziny przez Asystenta po zakończeniu z nią współpracy, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy oraz dokumentować ten fakt. **Termin realizacji – na bieżąco.**
5. Wzmocnić nadzór Kierownika nad pracą Asystentów rodziny, w szczególności nad sposobem prowadzenia i dokumentowania pracy z rodziną. **Termin realizacji – niezwłocznie.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.).

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłońska-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

p.o. Kierownika

GLÓWNY SPECJALISTA

Stella Maścianica

GLÓWNY SPECJALISTA

Izabela Chowańska

GLÓWNY SPECJALISTA

Iwona Ozmochowska